

Opgave 1 Politieke strijdpunten in Nederland

Bij deze opgave hoort tabel 1 .

Inleiding

Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) bracht in 2014 het rapport 'Verschil in Nederland' uit. Het SCP heeft hiervoor onderzoek gedaan naar opvattingen over politieke strijdpunten.

Gebruik tabel 1.

Na de jaren zestig van de vorige eeuw kenmerkte de Nederlandse cultuur zich bijvoorbeeld als: weinig gezagsgetrouw.

- 2p 1 Leg uit welk **ander** kenmerk van de Nederlandse cultuur na de jaren zestig te herkennen is in de gegevens uit tabel 1. Gebruik in je uitleg:
- een omschrijving van het kenmerk van de Nederlandse cultuur;
 - een gegeven uit tabel 1 over het gekozen kenmerk.

Een van de opvattingen van Nederlanders in tabel 1 gaat over de Europese eenwording. Opvattingen over Europese eenwording kunnen samenhangen met bindingen van burgers met de nationale staat. Verschillende factoren dragen bij aan binding met de nationale staat.

- 2p 2 Leg uit dat een van deze factoren kan bijdragen aan sterkere affectieve bindingen met Nederland dan met Europa. Gebruik in je uitleg:
- een factor die bijdraagt aan de binding met de nationale staat;
 - een omschrijving van affectieve bindingen.

Gebruik tabel 1.

In de politieke strijdpunten in tabel 1 zijn maatschappelijke thema's te herkennen die verband houden met het proces van globalisering. Zo houdt bijvoorbeeld het strijdpunt over materialisme verband met het thema van de mondiale ecologische problematiek, waarin niet alleen globalisering maar ook het kernconcept rationalisering te herkennen is.

- 4p 3
- Geef voor twee **andere** politieke strijdpunten uit tabel 1 aan welk ander maatschappelijk thema dat verband houdt met globalisering daarin te herkennen is. Gebruik in je antwoord bij elk politiek strijdpunt een ander maatschappelijk thema.
 - Leg uit welke twee **andere** kernconcepten in de opvattingen over deze twee maatschappelijke thema's te herkennen zijn. Gebruik in je uitleg bij elk maatschappelijk thema de naam en de omschrijving van een ander kernconcept.

*Je mag de kernconcepten globalisering en rationalisering **niet** gebruiken.*

- 1p 4 Leg uit dat politieke strijdpunten kunnen voortkomen uit ideologische verschillen. Gebruik in je uitleg de omschrijving van het kernconcept ideologie.

In de toelichting bij tabel 1 staan standpunten. Een standpunt bij het strijdpunt over inkomensverschillen is dat de verschillen in inkomens in ons land kleiner moeten worden.

- 1p 5 Geef aan bij welk uitgangspunt van welke politieke stroming dit standpunt het best past. Gebruik in je antwoord:
- de naam van een politieke stroming;
 - een uitgangspunt van de gekozen politieke stroming.

Uit tabel 1 blijkt dat Nederlanders verschillende opvattingen hebben over hoe belangrijk natuur en milieu zijn aan de ene kant tegenover hoe belangrijk economie en werkgelegenheid zijn aan de andere kant.

- 2p 6 Verklaar vanuit het sociaalconstructivisme-paradigma dat Nederlanders verschillende opvattingen hebben over het belang van milieu en economie. Gebruik in je uitleg een kenmerk van het sociaalconstructivisme-paradigma.

Volgens het functionalisme-paradigma zullen verschillen in opvattingen over politieke strijdpunten alleen onder een bepaalde omstandigheid leiden tot een aantasting van de stabiliteit van de samenleving.

- 1p 7 Geef aan welke omstandigheid dit is.

Stel dat je voor een onderzoek naar politieke strijdpunten met verschillende soorten vragenlijsten werkt. Eerst probeer je respondenten te werven voor het beantwoorden van een online vragenlijst. Voor mensen die de online vragenlijst niet kunnen of willen beantwoorden, gebruik je vervolgens een telefonische vragenlijst.

- 1p 8 Leg uit dat het werken met verschillende soorten vragenlijsten de representativiteit van het onderzoek kan vergroten. Gebruik in je uitleg een omschrijving van het begrip representativiteit.

Stel dat je met face-to-face-interviews (direct contact met de respondent) onderzoek wilt doen naar de opvattingen van burgers over politieke strijdpunten.

- 2p 9
- Geef een voordeel van face-to-face-interviews als onderzoeksmethode voor een onderzoek naar politieke opvattingen.
 - Geef een nadeel van face-to-face-interviews als onderzoeksmethode voor een onderzoek naar politieke opvattingen.

Als je wilt onderzoeken wat voor opvattingen burgers over politieke strijdpunten hebben, moet je onderzoek voldoen aan de eisen van sociaalwetenschappelijk onderzoek.

- 1p 10 Leg uit wat je als onderzoeker moet doen om bij dit onderzoek te voldoen aan de eis van validiteit. Gebruik in je uitleg een omschrijving van het begrip validiteit.

Opgave 1 Politieke strijdpunten in Nederland

tabel 1

Opvattingen over zes politieke strijdpunten, bevolking van 18 jaar en ouder, Nederland, 2014 (in procenten)

	1-4	5-6	7-10	totaal
euthanasie: verbieden (1) - toestaan (10)	8	7	85	100
verantwoordelijkheid: overheid meer (1) - mensen meer (10)	28	29	43	100
inkomensverschillen in Nederland: kleiner (1) - groter (10)	52	36	12	100
Europese eenwording: verder (1) - is al te ver gegaan (10)	24	26	50	100
allochtonen: behoud eigen cultuur (1) - geheel aanpassen (10)	18	27	55	100
materialisme: milieu belangrijker (1) - economie belangrijker (10)	30	37	33	100

Toelichting

In de vraagstelling worden steeds twee tegengestelde standpunten geformuleerd met de vraag om het eigen standpunt met een cijfer tussen 1 en 10 aan te geven. Voorbeeld: Acht procent van de respondenten gaf een cijfer van 1 tot en met 4 op de vraag over euthanasie.

euthanasie: 'Sommige mensen vinden dat euthanasie altijd verboden moet zijn (1). Anderen vinden dat euthanasie mogelijk moet zijn als de patiënt daarom vraagt (10).'

verantwoordelijkheid: 'Sommige mensen vinden dat de overheid meer verantwoordelijk moet zijn om ervoor te zorgen dat iedereen krijgt wat hij nodig heeft (1). Anderen vinden dat mensen meer verantwoordelijkheid moeten nemen om voor zichzelf te zorgen (10).'

inkomensverschillen: 'Sommige mensen vinden dat de verschillen in inkomens in ons land kleiner moeten worden (1). Anderen vinden dat ze groter moeten worden (10).'

Europese eenwording: 'Sommige mensen vinden dat de Europese eenwording nog verder zou moeten gaan (1). Anderen vinden dat de Europese eenwording al te ver is gegaan (10).'

allochtonen: 'Sommigen vinden dat allochtonen in Nederland moeten kunnen leven met behoud van de eigen cultuur (1). Anderen vinden dat zij zich geheel moeten aanpassen aan de Nederlandse cultuur (10).'

materialisme: 'Als u moet kiezen tussen de belangen van natuur en milieu aan de ene kant (1) en de belangen van economie en werkgelegenheid aan de andere kant (10).'

naar: Sociaal en Cultureel Planbureau, 2014